



REVISTA MUSICAL

• • CATALANA • •

BUTLLETÍ DE L'«ORFEÓ CATALÀ»



Pedrell

VOLUNTAT, acció, desig insaciable de la bellesa, que 'ls desenganyis i la realitat baixa han pogut alterar no més que momentaniament, superficialment, en irritabilitat passatgera; ànima d'infant dins matèria forta, que canta, crida, apunyega, acaricia, alternativament, com onada de la mar gran, servent humil de les forces de la natura; home singular entre nosaltres, qui amb una tenua, encara que ben dirigida direcció artística en l'infantesa, no ha perdut el nord d'un art viril, personal; art integrat per la cançó viva de raça, vivificadora i conservadora del tremp personal, i per la magnificència de la tradició artística de les passades centúries, que contrasta serenament en les obres del mestre amb la punyent inquietut de l'art modern; artista d'avidesa instintiva en la creació, que no remuga les idees, sinó que per necessitat les atura definitivament a llur primera aparició i els imposa de primer moment llur seguici, desenrotllament i vestidura; art fort i sà, aspre i cantellut moltes vegades, en que la melodia, sovint orientaltzada amb sentors d'harem, queda purificada i ennoblida per una austeritat de tremp tot catalanesc: tot això 'l fa un music evident, singular, entre 'ls mestres moderns. La seva música no enlluerna com el meravellós barroquisme de Strauss, no té l'ufana de la pesant i alemanyota riquesa de Reger; sembla barbra al costat de les preciositats, de les diluïdes impressionistes sensualitats de Debussy. El seu art, en part parent proxí de l'escola moderna russa, no cega amb la brillantor i riquesa exterior d'un Rimsky Korsakow: però la música d'*Els Pireneus*, de *La Celestina*, té una sentor de fortaleza, una forta virginitat, una sanitat, que la fan perdurable i victoriosa sobre 'l decadentisme modern, mancat de fortaleza primordial, de vera sinceritat espiritual.

Li fem homenatge, i no l'estimem prou encara: el valor de sa música escapa a la genè-

ralitat, i el donar ses obres es un martiri per als que venerem i estimem el mestre. Se 'l coneix per savi i es un artista : un artista que, en les intermitències de la creació, no pot parar el daler, l'avidesa de l'esperit, i busca i refà en contemplació fonda, l'art sublim del temps passat, i 'n crida les excel·lències. Artista sempre, i no savi; el mestre no es un científic: no esgraona les deduccions de lo major, ni puja ordenadament les induccions de lo menor. Ell es ànima exaltada, canta sempre : puja per sobre de la ciència i diu una cançó. No es savi : es artista; encar que bé es sabiduria, i profunda, la de l'ànima que sab cantar.

Homenatgem-lo per a que no 'ns diguin desagraïts; però aprenguem, sobre tot, a estimar el fort sentit de la seva obra. Si no sabem esser humils per a satisfacció del mestre, siguem-ne per fruir i fer nostre un art fort i sà, d'arrels fondes en el fons comú de raça.

I encara homenatgem-lo perquè ja es hora que 'ns traguem de sobre l'estupid raquitisme que no 'ns deixa estimar i proclamar amb alegria 'l valer dels *nostres homes*, representatius de la força específica que 'ns fa esser catalans.

Visca 'l nostre Pedrell!

Honor al mestre!

LLUÍS MILLET

L'energia d'en Pedrell¹



LGÚ s'encarregarà, creiem, de cantar, desde aquestes planes, les gestes d'en Felip Pedrell. Sa vida serà esbrinada; ses obres, totes ses obres, seran també evocades; i algú's cuidarà, sabem, de subratllar, ben amorosament, lo més capdal de tot això. Ja que no podem, doncs, ocupar-nos, per evitar *repeticions*, ni de la vida ni de les obres del bon mestre, parlarem, desde aquest llibre, d'alguna de les característiques que en ell creiem descobrir. I anem a ocupar-nos d'una, llegidor, entorn de la qual giravolten, al nostre entendre, les demés d'en Pedrell. Parlem (ho direm desseguida), de la seva gran fe, de la seva fermesa, de la seva *energia*.

Considerada desde aquest punt de vista la personalitat d'en Pedrell, esdevé desseguida d'una tant gran alçaria, que un home s'ha d'inclinar!... ¿Com no inclinar-se, en efecte, enfront

1) El present article i el següent d'en Vicens M.^a de Gibert són trets del *Llibre Jubià* que fou ofert al mestre Pedrell pels seus admiradors, amb motiu de l'Homenatge darrerament celebrat.

d'aquell lluitador, d'aquell creador, d'aquell somniador que, per damunt de les realitats, de les amargors i de les desil·lusions (per què no dir-ho?) que l'han sempre voltat, rebutja, oblida... o menysprea, i dóna, amb tot, el noble i rar exemple de saber *creure*, de saber *voler* i de saber, fins i tot, *executar* valentment el que's proposa? Acostumats com estem a no veure, entorn nostre, més que feblesa, vanitat, dolenteria, escepticisme... o *dilettantisme*, dóna bo, en veritat, de trobar-se, sobtadament, amb homes d'aquesta mena!

* * *

Taine tenia raó quan parlava, en les seves obres, de l'influència del medi. Aquella teoria, per ell exposada, per la qual les obres de l'artista, les idees de l'artista, el sentir de l'artista, són, en definitiva, una resultant, un reflexe, una imatge, que podriem dir-ne, de les obres, de les idees i del sentir dels demés, es, en realitat, ben suggestiva! Però Taine oblida, tal volta, que hi ha homes, que hi ha artistes, la vida i les obres dels quals representen precisament una continua i mai acabada lluita contra 'l llur medi.¹

Ara bé : en Pedrell ha sigut (i continua essent!) en la nostra Hispania, un d'aquests homes. Algú *explicarà* potser, algun dia, la producció d'en Pedrell; algú *situàrà* tal volta, un xic més tard (i a la manera tainiana), les creacions del bon mestre, i aconseguirà demostrar, de ben clara faisó, com són, en efecte, ben filles, precisament, del temps i del medi en el qual foren creades. Entretant... ja se'ns permetrà (es de suposar), que recordem avui aquesta realitat : i es que jamai ha pogut, en Pedrell, deixar-se emportar, com tants altres, per la corrent ja establerta. Sa vida ha sigut, al contrari, una lluita continua, jamai finida, contra tot el que 'l rodejava. I aquesta lluita ha sigut tant llarga, tant trista, tant dolorosa, que un hom se diu, admirat, com ha pogut aquest home, en mig de tanta fredor, de tanta incultura i de tanta apatia, no perdre jamai la fel

Volem citar algun fet.

Pregunteu, per exemple, al mestre Pedrell (i ara anem a parlar, llegidor, de coses gens... metafísiques!) com publicà, algun dia, les obres de T. Ll. de Victoria; feu-li explicar, després, com conseguí reunir damunt la seva taula les obres (arreu disperses) d'aquell compositor; pregueu-li que us conti, a continuació, com pogué publicar-les (i en quines *condicions*!); feu-li

1) Podrà objectar-sens, sens dubte, que la naturalesa íntima d'una obra d'art es potser independent de les condicions, més o menys fel·loes, en que l'artista ha sabut crear-la. En altres termes : malgrat la lluita de l'artista, poden, les seves obres, continuar essent filles, segons l'abans citada teoria, del temps i del medi en que prengueren vida. Però, fins en aquest darrer cas, ¿quina energia no serà necessària, i quina força de voluntat no necessitarà l'artista, pera *aïllar-se*, en mig de la lluita, i pera crear les seves obres ! Es aquesta, precisament, la qualitat que admirem, en el mestre Felip Pedrell, i que voldriem, avui sobre tot, recordar.

contar, en fi, les *sorpreses*, inesperades, que aparegueren, de prompte (a manera de *recompensa*!), un cop llançada la nova publicació; i, després de saber-ho tot, d'haver-ho sentit tot, mireu si podeu comprendre (nosaltres no podem pas!) com s'ho pot fer aquest home per poder *prescindir*, una vegada més (que no serà pas la darrera!...), de tot lo *recordat*, i per trobar encara, en el fons de la seva ànima, prou forces i prou fe per bastir, com fa avui (*i com si no hagués passat res!*), el bell, llarg, penós i definitiu estudi que consagra a Victòria, precisament, i que servirà ben prompte de digne coronament a les obres, ja publicades, de l'esmentat artista. Car en Pedrell fa, en efecte, per Victòria, el que féu algun dia per A. de Cabezón. Però aquesta vegada (segons confessió pròpia del mestre Felip Pedrell) la lluita serà més llarga. L'esforç fet, doncs, un dia, per posar ben en clar tot lo falsament dit respecte a Cabezón, no compondrà res, segons sabem, pel que s'haurà de fer ara. Què representa, emperò, per al mestre Pedrell, una *lluita* més!... ¿No ha lluitat, per ventura, altres vegades, i no ha sabut, quan ho ha desitjat, trobar, fos on fos, el document necessari, el matèx cobejat, la veritat ja prevista?... ¡I quin bo dóna, en veritat, de veure 'l bon mestre parlant-vos de *tot això*! Oh! aquells ulls sempre vius, aquell coll redreçat, i aquell caparró sà, voltat de cabells blancs... Com oblidar-lo?... I un reb, contemplant-lo, la sensació ben profunda que, en efecte, *no ha passat potser res!* Un se pregunta, en veritat, al veure aquell home energic, carregat d'il·lusions, si tot ha lliscat, tal volta, per damunt seu, ben fàcilment i suau! Això no es cert, no obstant. I per què no es cert, perquè sabem que no es cert, perquè no pot ésser cert, per això, llegidor, trobem tant admirable 'l que aquest home sab fer.

* * *

No sabem pas, ni 'ns importa saber-ho, com l'avenir judicarà les obres del mestre Felip Pedrell. No totes les generacions senten, evidentment, de la mateixa manera; no sempre s'enamoren, els homes, d'una mateixa cosa. L'història, per altra part, ens ensenya, prou clarament, que moltes de les obres un jorn oblidades *resuciten* de prompte, i que més d'una obra d'art, després d'haver ben viscut, desapareix de sobte! No sabem, doncs, repetim, què pensaran, els homes de l'avenir, de les produccions d'en Pedrell. Però una cosa es ja certa, al nostre entendre, i una cosa afirmem: i es que, quan se 'l judiqui, quan s'examinin, més endavant, les seves obres, totes les seves obres, així les de l'artista, les del creador, com les de l'historiador, de l'investigador; i quan se recordi, en fi, en quines condicions foren creades, tot i admirant, per un costat, les produccions del music i per l'altra les troballes del musicòleg; una cosa (n'estem segurs) esdevindrà, per damunt de tot, ben evident als ulls de l'historiador: l'energia, la fe... i el munt d'il·lusions (i de *conviccions*!) que tot allò representa!

* * *

I ara veus-aquí alguns mots, per acabar, que oferim als que *no creuen*:

Es molt facil, senyors (n'hi ha prou, devegades, amb un xic d'ignorancia o de... desinvoltura!), el llançar contra un home algun mot dels que 's riuen...

Ja es més dificil, tal volta, *imitar* aquell home!

F. LLIURAT

La "Glosa"¹

« En una vall del Pireneu molt alta

un estiu la vegí per primer cop.

No la vegí sinó després molt veure-la,

perquè té la bellesa molt recondita,

com la viola que embalsama 'ls boscos.

Més ara jo l'he feta rosa vera

del meu jardí, i a més ha estat fruitosa. »²

Així conegué 'l poeta la poesia : no la poesia de facil diletantisme, frevola i exterior, més la Poesia per excel·lencia : « Hi ha paraules que duen un cant a les entranyes, perquè neixen en la palpitació rítmica de l'Univers. Sols el poble ignocent pot dir-les, i els poetes redir-les amb ignocencia més intensa i major cant : amb llum més reveladora; perquè 'l poeta es l'home més ignocent i més savi de la terra. »³

Aquesta *Ars poetica*, tant simplificadora i ensems tant comprensiva, engendrà la *Glosa*, poema d'un vident que, en una síntesi de genial videncia, ha sabut maridar, en el moment sempre fugitiu del present, el passat amb l'esdevenidor. Més a la perla de la poesia li calia l'or puríssim de la musica.

« Els poemes epics i les llegendes mitològiques dels grecs eren cantades pels rapsodes amb

1) *Glosa* : Festival jubilar per a l'inauguració del Palau de l'ORFEO CATALÀ. Poesia d'en J. Maragall. Musica per a solo, chor, orquestra, arpes, orgue i carillon, d'en Felip Pedrell.

2) Maragall : *Enllà*.

3) Maragall : *Elogi de la paraula*.

un acompanyament instrumental, o amb un preludi instrumental, interludis i postludis, o en forma de recitats: les obres de Píndar, d'Anacreont, de Safo, se cantaven, i les tragedies del període d'eflorescència eren una combinació d'art poètic, mimica i musica.»¹

Amb més raó la *Glosa*, que, malgrat sa limitada extensió, participa de la poesia lírica, de l'epopeia, de la llegenda i del drama, havia de tenir son complement musical. La necessitat d'aquest complement se fa palès amb les paraules següents de Wagner, aplicades per ell especialment al teatre:

«No poguí menys de regoneixer que les diferents arts aïllades, cultivades separatament, per molt amunt que 'ls grans genis haguessin portat llur poder d'expressió, no podien, sense caure novament en la rudesia primitiva i corrompre's fatalment, substituir de cap manera l'art d'una transcendència ilimitada resultant de llur unió. Apoiant-me en l'autoritat dels crítics més eminents, i especialment en les investigacions de Lessing sobre 'ls límits de la pintura i de la poesia, vaig trobar que cada art tendeix a una extensió infinita de sa potència, que aquesta tendència 'l condueix finalment a son límit, i que aquest límit no 's pot saltar sense correr el perill de caure en lo incompreensible, en la extravagància i en l'absurditat. Arribat an aquest punt, vaig veure clarament que cada art, aixís que toca a sos límits, vol donar la mà a l'art més proper; i vaig seguir aquesta tendència en cada art particular. Creguí que podria demostrar-la de la manera més *frapant* en les relacions entre la poesia i la musica, sobre tot davant de l'importància extraordinària que ha prè la musica moderna. Així buscava la manera de representar-me l'obra d'art que ha d'abraçar totes les arts particulars i fer-les cooperar a l'acció completa.»²

* * *

Sols un music de poderoses ales i esguard penetrant podia volar serenament per les enlairades regions del poeta. El poeta es tant excels, que fàcilment podia reproduir-se l'aventura de Icarus; més al mestre Pedrell li fou dat correr els riscos de l'empresa sense por de caure de dalt dels núvols. Sos anys li han comunicat gran experiència i autoritat, son esperit inquiet l'ha dotat d'una raríssima riquesa de coneixements, i en son cor, sempre jove, alena un delit extraordinari que molts artistes de la nostra generació voldrien posseir. Aquests factors, harmònicament combinats, donen a la musica del mestre un caracter exclusivament personal i un sabor fort i sencer. Fidel a ses teories, defensades amb tant calor, sa manera de fer consisteix en una ingerència de les tonalitats i dels ritmes mig-evuls, i de la musica popular, en l'espaiós ambient de la musica moderna. Musica d'erudit si 's vol, però mai musica morta:

1) Dr. Riemann: *Catecisme d'història de la musica*.

2) Wagner, 1850.

la documentació, per dir-ho així, està posada sempre al servei de l'imaginació i de l'inspiració vivents. Pot ser que aquesta escola artística desconcerti i deixi frets a molts que sols busquen el delitós pecigolleig de l'orella o la sensació violenta, però superficial, de tantes obres modernes; més per força produeix fonda impressió en els qui saben que «no es pas l'harmonia de fóra la desitjable, sinó la de dintre»¹. Certament en la *Glosa* ha alcançat, el mestre Pedrell, els perfets equilibri i compenetració dels elements constitutius de son estil, i la perfeta adaptació i fusió d'aquest amb la lletra que l'inspirava. Abans d'obrir l'hermosa partició que 'ns confirmarà la justesa d'aquestes afirmacions, observem com la *Glosa* i el *Proleg d'Els Pireneus*, una i altre glorificacions de la nostra patria i de la nostra raça, no s'assemblen gens: són dues obres perfectament distintes, amb llur vida i fisonomia pròpies. Volia pit, després d'haver compost una obra de tant gran volada i de tant alta significació com el dit *Proleg*, emprendre'n una segona d'assumpte anàleg. Qualsevol bard hauria pulsat en sa lira les mateixes cordes que la primera volta. No així mestre Pedrell: son amor a la terra li inspira sempre nous cants; sa inspiració es prou fresca i fecunda per trobar cada cop novells accents. Una tercera invocació als Pireneus que'ns oferís el dia de demà, amb tota seguretat fóra per a nosaltres un nou motiu de sorpresa i meravella.

* * *

La nomenada *Festa jubilar* se divideix en cinc parts: *Invocació, Cançons i dansa, Col·loqui de la princesa i el trovador, Complant del Chori-feu*, i la *Simfonia de les montanyes*; més pot dir-se que l'obra està feta amb un sol bloc de pedra.

L'*Invocació* comença amb unes extranyes successions armoniques de la fusta que anuncien quelcom de misteriós, i immediatament els violins i les violes ataquen el tema que jo nomeno *de l'anhel*, frase que's va repetint cada vegada un to més amunt, es a dir, amb major insistència, fins a esclatar en una llarga tinguda de dominant, que coincideix amb l'entrada del chori-feu, el qual comença la narració sobre 'l mateix motiu. Dit motiu no ha sigut concebut a l'atzar: ell té 'l seu simbolisme: ens dóna un sentiment d'inquietut, de desig; es el pressentiment d'una gran cosa que vindrà, encara no ben definida i per això mateix més anhelada. Forma contrast amb altres motius que's segueixen, més calmats, més serens; i es l'encarregat de recordar-nos que 'ls temps cantats pel poeta no són una ficció sense significat, sinó que enclouen una gran transcendència que hem de desitjar conèixer.

Aquest estat de frisança s'interromp un moment, deixant-se sentir al lluny un cant tot ple de l'anyorament de les montanyes:

1) Maragall: *Elogi de la paraula*.

«Aquelles montanyes — que tant altes són
me priven de veure — mos amors on són.»

Es una melodia encisadora sostinguda per l'armonia de les quatre trompes, a les quals s'uneixen els oboés i fagots per fer sentir millor l'enllaçament d'acords diatònics, que produeix una cadencia més sencera que les de l'artificial *modus* menor modern!

Ve l'escena de la cort del reialme de Navarra, i aquí 'l music, amb una gran sobrietat de medis, té una potencia d'evocació sorprenent: es una pagina genial. La forma no pot esser més senzilla: una dansa enquadrada per dues cançons. La melodia 's va descapdellant sempre nova, fresca i ben nostra. Quants voldrien posseir el secret d'aquesta riquesa melodica beguda en les fonts més regalades!

La primera cançó 's compon d'una serie de periodos que comencen moguts, més aviat s'aturen i fineixen sota un calderó: els canta 'l chor i són acompanyats solament per la corda i lleugerament apoiats per la fusta al bell punt que moren.

La dansa es una curiosa superposició armonica sobre un baix que no canvia: es un poc pesant i solemni. «Plena encara del ritme de la dansa», diu 'l poema referint-se a la princesa graciosa. La dansa 's va esvanint, i sols queda en l'aire 'l darrer sò d'una flauta.

Llavors ve la segona cançó, que es un deliciós dialleg entre n'Agnès i el chor, format amb frases separades per petits silencis.

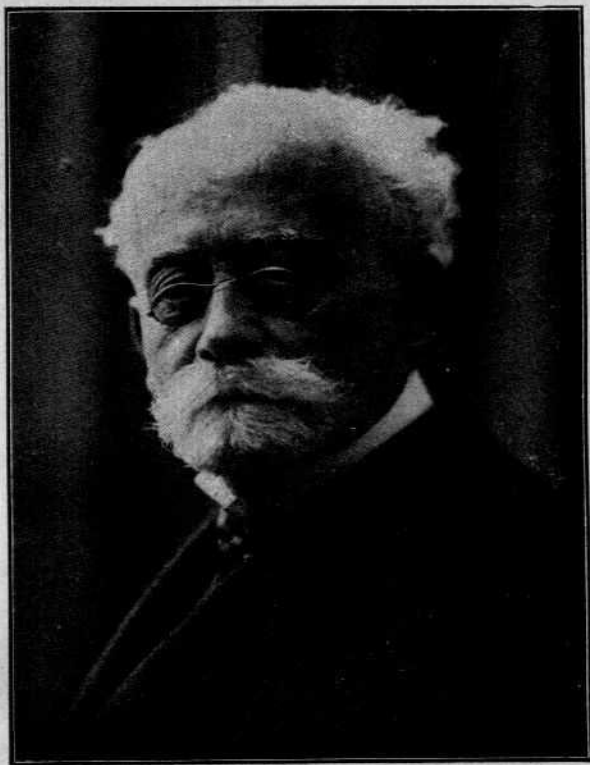
L'intenció d'aquests titubeigs que semblen parar un instant el curs de la melodia, queda clarissimament explicada per les següents paraules d'en Maragall: «¿No heu sentit mai els enamorats com parlen? Semblen uns encantats que no saben lo que 's diuen. *Fan un parlar trencat* entre la llum abundant de les mirades i la plenitud del pit bategant.»¹ No podien parlar altrament la princesa i el trovador.

Torna 'l tema primer, i el trovador mateix diu 'l cant de les montanyes; i, després d'un moment en que tot sembla esborrar-se, comença 'l dolcissim col·loqui acompanyat pels instruments de corda amb sordina: la seva melodia fonamental està inspirada en el sò d'una poesia del trovador Marcabré, del segle XII.

Més endavant s'hi barregen cançons sentides al lluny; i, per moment exaltant-se un poc el trovador, apareix novament el tema primer, el qual troba son complement i sa solució en un *crescendo* apoteosic que glosa les paraules:

«El reialme pirenenc
fóra la flor dels reialmes.»

1) Maragall: *Elogi de la paraula*.



SUPLEMENT AL NÚM. 95 DE LA
REVISTA MUSICAL CATALANA

FELIP PEDRELL



THE JOURNAL

OF THE
AMERICAN
SOCIETY

Després d'una represa del cant de les montanyes, de sobte

«Jo no sé com, però un vent de profecia
corre sobre eixos monts d'ací i d'allà»;

i un nou ambient musical anima l'obra, introduint-se un tema les primeres notes del qual, amb salt descendent de quarta característic, repetides amb insistència, tenen quelcom de hieràtic.

El corifeu se redreça amb veu majestuosa, però sos accents se fan més tendres quan enumera 'ls pobles que són germans :

«Vosaltres, els del mar cap a Baiona;
vosaltres, els de Pau i d'Argelès»;

i crida als catalans «que a l'altra mar són junts», mentres el cor s'introdueix amb un bell moviment ascendent i creixent.

Ve la *Simfonia de les montanyes* :

«Pareixerà l'amor damunt la cordillera,
sos raigs resplendiran en la blavó,
i la que fou barrera
serà 'l trono reial de l'unió.»

El corifeu insisteix en son tema típic, i el cor va responent : diria-s el compliment d'un ritus religiós. Llavors va fent-se gradualment un *crescendo* grandíol, impossible de descriure però inesborrable en la memòria dels qui hem tingut la dita de sentir aquesta obra capdal. Tots els elements s'uneixen (les veus robustes, l'esclat de l'orquestra, el ressò de les campanes, els acords de l'orgue) per cantar, la darrera vegada, amb una esplèndida harmonia i una grandíssima força d'expressió :

«Aquelles montanyes — que tant altes són
me priven de veure — mos amors on són.»

I les afirmacions terminals del metall omplen el cor de confiança i serenitat.

VICENS M. DE GIBERT

La falta d'espai ns obliga a guardar per al número vinent un article del mestre Francesc Pujol sobre l'interessantíssim «Catàleg de la Biblioteca Musical de la Diputació de Barcelona» degut al mestre Felip Pedrell.

L'Homenatge del mestre Pedrell a Tortosa



ROP de vuit dies ha passat el mestre tortosí entre 'ls seus paisans, i no li ha quedat per a ell una hora lliure : tants foren els festeigs celebrats en son honor.

La seva presència fou sol·licitada en tots els actes d'aquells dies, fins en aquells de pur esbargiment; i, darrera Tortosa, Roquetes, i Alcanar volgueren també homenatjar el mestre organitzant diversos actes i festeigs, que resultaren tant animats i solemnials com els mateixos de la ciutat que 'ls havien precedit.

L'arribada del mestre Pedrell a Tortosa el dissabte dia 28, a primera hora de la tarda, posà tot seguit de manifest lo admirablement disposat que 's trobava 'l poble a festejar el fill predilecte de la ciutat, que amb son talent i sa inspiració s'havia sapigut guanyar el respecte de tot el món musical. Rebut el mestre a l'estació per les autoritats, gran nombre de comissions i multitud d'amics i admiradors que li donaren la benvinguda, tant bon punt sortits a fòra per pujar als carruatges disposats a posta, el poble, que esclatà en un gran aplaudiment a l'aparició del mestre, no permeté que aquest pugés al cotxe, sinó que, enrotllant-lo, l'acompanyà amb visques i aplaudiments al·loc on parava, atravesant les principals vies de la ciutat, que 's veien engalanades amb arcs, gallarets i domasos.

Poc més tard tenia lloc a la Catedral l'audició de la *Salve* davant la santa reliquia de la Cinta, cantada amb molta afinació i delicadesa per l'«Orfeó Tortosí». Amb tal motiu, la grandiosa nau de la bella Catedral se vegé plena de gom a gom com poques vegades se recordi. Fou un dels actes més emocionants d'aquells dies.

A la nit se donà, en el «Teatre del Balneari», la festa de la *jota* tortosina, que va estar ben animada de concurrència. Potser el programa resultà un xic llarg, per sa escassa variació; però, de totes maneres, el públic el rebé amb belles mostres de satisfacció, aplaudint entusiasmament totes les *cobles* endreçades al mestre homenatjat.

L'endemà, diumenge, l'animació de la ciutat va creixer d'una manera extraordinària pel gran nombre de forasters que hi afluien. Ja molt dematí, les bandes i xarangles s'escamparen pels passeigs i carrers principals, omplint els aires d'alegres tonades. Més tard se vegeren bones tandes de forasters visitant els llocs més importants de la ciutat, que comptà amb bells records de les centuries passades, al costat de noves vies amb edificis esvelts que denoten el gran desenrotllament operat a Tortosa aquests darrers anys.

Per a la una de la tarda estava anunciat el banquet en honor al mestre Pedrell, que havia de tenir efecte a l'estatge social de l'«Orfeó Tortosí». Cap allí feren via 'ls inscrits, reunint-se un centenar de comensals. Deixant apart l'element oficial i la Comissió organitzadora, que ocupaven amb el mestre la taula presidencial, figuraven a la llista d'inscrits al dinar d'honor, entre les personalitats més significades de Tortosa, el mestre Cumellas Ribó, que havia de dirigir el concert de la nit; el reputat compositor de música religiosa Mn. Vicenç Ripollès, arribat, la nit anterior, de València; els professors barcelonins Srs. Ainaud i Jarnard; el notable poeta Magí Morera, representant en aquell acte la Diputació provincial de Lleida; el conegut editor de Barcelona Josep Guardia, a qui 's deu l'hermosa estampació d'*El Comte Arnau*; el Sr. Gisbert, entusiasta organitzador de l'homenatge a Alcanar; i el redactor en cap de la REVISTA MUSICAL CATALANA, Joan Salvat, que duia la representació de l'ORFEÓ CATALÀ.

A l'arribar a les postres, el secretari de la Comissió organitzadora donà compte d'una infinitat de telegrams i felicitacions rebudes, que per falta de temps no pogueren llegir-se, apuntant no més de passada 'ls noms de les persones o corporacions que les subscrivien. Entre 'ls tals recordem els que segueixen: Srs. Bellaigue, Tebaldini, Bossi, Chavarri, Lliurat, Gibert, Lamote de Grignon, Urgellès, F. Viñas, P. Otaño, Peñarroja, A. Pont, Goberna; ministre d'Instrucció pública d'Itàlia; «Orquestra Simfònica de Barcelona», «Capilla Isidoriana», de Madrid; i altres entitats de Cadiz, Sevilla, Madrid, València, Tarragona, Granada, etcetera.

Iniciats els brindis pel diputat a Corts marquès de Vilanova i Geltrú, feren ús de la paraula, darrera d'ell, per exaltar l'obra meritíssima del mestre Pedrell, bastants dels presents. Alguns amb molt bon sentit, ho feren en català, essent el primer el Sr. Mestre, en les paraules del qual alenava un fort sentiment de pàtria. També parlà en nostra llengua 'l director de l'«Orfeó Tortosí», Sr. Moreira, a qui 's deu l'iniciativa i, en gran part, la realització de l'Homenatge. El governador civil de la província, Sr. Schwartz, resumí 'ls discursos, i tot seguit s'aixecà 'l mestre Pedrell, a qui 's féu objecte d'una xardorosíssima ovació. L'homenatjat mestre agraf, amb sentides paraules, les proves de gran afecte i de sincera admiració que rebia en aquells moments, i amb encoratjadores frases recomanà al jovent que l'amor a l'estudi i la perseverància en les gran sobres no falleixi mai en ell per assolir el resorgiment tant anhelat.

L'hora de l'Homenatge publicera arribada; i, aixecant-se tothom de taula, per agrupaments se dirigiren, els allí aplegats, cap a Casa la Ciutat, a fi d'agregar-se a la comitiva que en aquells moments se posava en marxa, precedida dels gegants, la *cuca fera* i els nanos. Darrera d'aquests seguien gran nombre de comparses vestits d'almogavers i de soldats de l'època, que presidia 'l mateix rei en Pere III. La visió d'*Els Pireneus* finia amb una carroça alegòrica en forma de lira florida, dintre de la qual figuraven alguns dels principals personatges de l'obra.

A l'arribar la comitiva al Parc, a dures penes pogué obrir-se pás per arribar a la tribuna disposada a l'efecte per a que desde ella rebés el mestre l'homenatge de tot el poble. Les persones allí congregades no devien baixar de vuit mil, oferint aquella grandiosa massa, contemplada desde la tribuna esmentada, un efecte admirable i realment imponent. El mestre, acompanyat de la seva filla, aparegué en primer terme, i al voltant d'ells s'aplegaren els governadors civil i militar, l'arcalde, diputats, Ajuntament i comissions, mentres davant de la tribuna s reunien l'«Orfeó Tortosí» i els nois i noies de les escoles públiques per entonar l'*Himne a Tortosa*, compost pel mestre Pedrell.

Entre musiques i salves anaren desfilant per davant del mestre homenatjat tots els presents, portant exteses al vent llurs banderes i senyeres les societats i corporacions allí reunides.

Desembarçat un xic el passeig central, la comitiva s dirigí a descobrir la lapida que dona nom al carrer d'en Pedrell. Desde un dels balcons de la mateixa fatxada, el marquès de Vilanova i Geltrú dirigí al public la paraula en català, fent remarcar l'importancia de l'acte amb el qual se perpetua la memoria de l'il·lustre fill de Tortosa.

El mestre Pedrell i la seva filla foren acompanyats fins al llur domicili, rebent a llur pas pels carrers noves proves d'afecte dels ciutadans, que, entusiasmats, aclamaven el mestre.

Lo més granat de Tortosa s reuní, a la nit, en el «Teatre del Balneari», on se donà l'anunciat concert simfonic i vocal, compost exclusivament d'obres del mestre Pedrell, amb la cooperació de l'«Orfeó Tortosí» i l'orquestra del «Sindicat Musical» barceloní, baix la direcció general del mestre Josep Cumellas Ribó.

Veus-aquí el programa executat :

Primera part. — Preludi de l'ópera *L'Ultimo Abenzeraggio* (1874); *Minuet*, per a instruments de corda (1878); *Oriental* i *Zambra moresca* de *L'Ultimo Abenzeraggio*.

Segona part. — *El Cant de les montanyes*, escenes simfoniques (1877).

Tercera part. — *Seguici funebre* del segon quadro (escena IV) de la trilogia *Els Pireneus* (1896); *Dança d'espectres* del festival liric popular *El Comte Arnau* (1904); *Himne Tortosí*, text d'en Frederic Pastor Lluís.

L'exit més complet coronà l'audició d'aquest programa, l'ordre cronologic del qual oferí l'interès més viu per estudiar l'evolució gradual de l'estil personal del mestre. Així el public pogué gaudir de la fresca inspiració que oferien les obres de la primera part, la deliciosa *Oriental*, especialment, i el delicat *Minuet*, que hagué de repetir-se a vives instances de l'auditori. *El Cant de les montanyes* rebé també un acolliment ben franc per lo interessant del seu treball orquestral i la distinció dels temes. Però l'esclat més xardorós d'entusiasme ressonà a l'acabar-se el primer número de la tercera part, la processó funebre d'*Els Pireneus*, d'un sentiment dramatic tant intèns, que oprimeix talment el cor l'escoltar-la. El public no parà d'a-

plaudir fins que, aixecant-se l'autor, saludà desde la llotja que ocupava, reprenent l'orquestra el fragment. Així mateix hagué de repetir-se la *Dança d'espectres*, que es, per sa originalitat i riquesa de fantasia, d'un efecte sorprenent.

L'interpretació d'aquestes obres, baix l'entesa batuta del mestre Cumellas Ribó, fou molt ajustada, sobressortint d'una manera especial les dues darreres que hem esmentat; i valgué força enhorabones al jove director, que tant bell partit tragué del conjunt.

L'«Orfeó Tortosí» cooperà en el concert, desempenyant ben encertadament la part vocal del fragment d'*Els Pireneus* i de l'*Himne a Tortosa*, amb el qual s'acabà la festa.

Per al dilluns a la nit hi havia anunciada la Festa de cultura musical; més, com que per a ella's comptava amb la preuada cooperació del mestre italià Sr. Tebaldini, i aquest no pogué abandonar, en els referits dies, son lloc oficial, el darrer número de les festes sofrí alguna modificació. Així, fou acordat que l'entrega de l'*Album*, del *Llibre Jubilar* i de l'edició d'*El Comte Arnau* an el mestre Pedrell se faria en el teatre durant un dels entreactes de l'òpera que's representava. A darrera hora, no obstant, l'«Orfeó Tortosí»'s reservà entregar l'*Album* de firmes en son propi estatge social.

Abans de començar, doncs, l'últim acte de la *Bohème*, passaren alguns senyors de la Comissió organitzadora de l'Homenatge a la llotja que ocupava el mestre Pedrell, i li feren entrega del *Llibre Jubilar*, contenint un bon nombre d'articles laudatoris envers el mestre homenatjat, escrit en diversos idiomes. Seguidament, els musics barcelonins que havien assistit a l'Homenatge, feren entrega, així mateix, de l'edició d'*El Comte Arnau*, i, davant de la sala en silenci, nostre redactor en cap, Joan Salvat, dirigí al mestre Pedrell la següent endreça:

«HONORAT MESTRE:

Air rebereu la més alta glorificació que pot alcançar un artista en vida. L'acte hermosísim, imponent, corprenedor, que presenciàrem air a la tarda, tot espurnejant-nos els ulls, es d'aquells que no s'obliden. Heu vist la ciutat en pes aclamant-vos; i el poble tot, a vostre pas, ha fet public rendiment de vassallatge al talent del fill preclar.

Avui es l'intel·lectualitat musical de Barcelona (secundada per altra part del restant d'Espanya, i també de l'extranger) que us fa ofrena, en testimoni d'admiració, de la partitura d'*El Comte Arnau*, per perpetuar el record del vostre homenatge en forma més material i espiritual a la vegada, ja que, escampant-se arreu l'edició que del vostre festival líric s'ha costejat, ella portarà a les ànimes assedegades de bellesa l'expressió del vostre geni.

Jo, el més humil dels vostres deixebles, vos entrego, en nom de tots quants han cooperat a l'ofrena, el primer exemplar de l'edició. Ell sigui penyora, també, de l'estimació que us porten quants han rebut dels vostres llavis sapientíssims consells.

A la vegada permeteu, eminentíssim mestre, que faci testimoni públic del pregon afecte que l'ORFEO CATALÀ, a qui represento en aquestes festes, vos guarda desde que va fundar-se. Escoltant la vostra paraula, i posant en pràctica 'ls vostres consells, ell ha fet que 'l públic se familiaritzés amb les obres genials del gran Victoria i del nostre Brudieu. Més l'ORFEO no se sentí satisfet fins a poder alternar aquelles amb alguna de les vostres composicions. Fou la primera la punyent cançó de *Don Joan i don Ramon*, seguint després, entre altres, el vibrant *Cant dels Almogavers*, la tant característica i saborosa *Cort d'amor d'Els Pireneus*, la bella *Glosa*, amb que festejarem l'inauguració del Palau de la Musica Catalana, i, ultimament, el magnífic proleg d'*Els Pireneus*, ja esmentats, a l'execució del qual cooperà brillantment l'«Orquesta Sinfónica» de Madrid.

L'ORFEO CATALÀ se sent joiós d'haver cooperat a la propagació de la vostra obra, i per això no podia faltar, aquests dies, a l'Homenatge que rebeu, encara que sigui amb la presència del més humil dels seus mestres.

I ara, abans de termenar, haig de dirigir a l'institució germana, l'«Orfeo Tortosí», la més coral salutació, tot felicitant-la pel grandios exit de l'Homenatge per ella iniciat.

Sigueu, també, cantors tortosins, fidels aimadors de l'obra del mestre, i les vostres veus ajudin a glorificar-la més encara.»

I amb aquest acte 's donà fi a les festes de Tortosa.

L'«Orquesta Simfonica de Barcelona» a Valencia



LS concerts d'aquesta meritíssima «Orquesta» han format epoca. Han sigut, dintre del nostre particular ambient artístic, la onada d'aire pur que revifa l'atmosfera ensopida, duent-li frescors de jardins i alegries de mar blava i ben nostra.

L'exemple de la «Simfonica» barcelonina es una ensenyança i una moralitat: en l'accent que donen estos artistes a les obres que executen hi ha una forta senyal de amor i respecte al tot, naixcudat d'un íntim i coral patriotisme. I eixa nota simpática encara fa més viventa la interpretació de les obres. Els artistes de la «Simfonica» catalana realisen moments musicals amb tanta serenitat, que diríem fan una comunió quasi religiosa: a Espanya no hem sentit cap altre

exemple de un espiritualisme musical semblant, fóra de les interpretacions maravolloses que l'ORFEO CATALÀ ens ha fet gaudir. I el secret de tota eixa força corprenedora estriba, sobre tot, en el esperit de patriotisme que als artistes barcelonins anima.

En esta ressenya solament podem extractar notícies de la premsa i aficionats valencians, referint-nos als concerts de la «Simfónica» de Barcelona, per lo que més avant vorà el lector.

La impressió produïda per l'exemple del mestre Lamote de Grignon i la seva «Orquestra» fou... una ensenyança. Sense poses, dirigint les obres i no al públic *de la galeria* (com fan altres directors, pera 'ls quals tot el teatro es... galeria), dirigint amb fe i entusiasme, sense perdre per això l'equilibri necessari, en Lamote ens mostrà unes interpretacions plenes de flexibilitat, de colorit, de vida, en una paraula. La seua direcció es, abans de tot, una *interpretació* seriosa de la obra d'art, i aixís el seu treball personal té un ambient de sinceritat absolutament artística.

Fins quan l'orquestra executa moments de *virtuosisme*, se nota l'ànima forta interior, que no vol desapareixer sota d'inútils i exteriors efectismes. En aquest respecte podríem senyalar la bella execució dada al *Concert de Brandeburg* n.º 8, de Bach, qual interpretació ens mostrà la valia artística dels Srs. Casals (violí) Calvera i Puigdueta (flautes). El públic, sorprès, els féu objecte d'especials aplaudiments, aixís com an en Lamote per la manera com va dirigir esta difícil obra. Altre soliste de merit, també jove i també artista, el Sr. Rabentós, executà maravollosament en lo violoncel els *Cants hebraics*, de Max Bruch, amb tanta *unció* (si val el mot) que l'auditori el festejà amb eloqüents proves d'entusiasme.

Quant a la interpretació de Lamote, i tota la orquesta, de les obres de gran empena, s'hauria de fer llarga ressenya per parlar de tot degudament. Senyalem, per exemple, la maravellosa de color i d'ajust que resultà l'*Aprenent bruixot*, d'en Dukas. Fou tal la claritat i riquesa de timbres, aixís com la vida rítmica, que obtingué l'obra, que'l públic s'alçà en aplaudiments al ésser terminada esta creació que per primera vegada sentia. L'imposant poema de Strauss *Mort i transfiguració* va tenir una acullida tant sorollosa com l'anterior; i, no adonant-se 'ls espectadors de la fatiga dels executants, demanaven més i més la repetició.

Quant a la III.ª *Simfonia* de Beethoven, el seu heroïsme fou interpretat pels catalans amb tanta convicció, que tots els oients varen sentir que l'ànima d'aquell modo d'interpretar era algo de profundament patriòtic i gran... Sols aixís s'explica aquella poderosa rafaga que penetrà fins els cors més prosaics de l'auditori. La *Simfonia fantástica*, de Berlioz, fou altre dels éxits. Vaja com a prova la frase que li sentírem a un pintor que se la escoltava corprès: «— La orquesta — deia — sembla la paleta, i en Lamote un pintor modern que tingués la tècnica a lo Goya.» Delicat i just.

Estes paraules, que parlen de instrumentació i de pintura (però no s'han de pendre en el sentit *pintoresc*, es a dir, exterior), ens porten a parlar de l'encís que produïren les bellíssimes *Dances* de Granados, instrumentades per Lamote amb tanta poesia com requereix la creació de Granados. Naturalment, també va ésser imposada la repetició, lo qual així mateix ocorrí al bellíssim *Scherzo*, d'en Lamote; obra que, amb tot i son alarde de tecnicisme, on perd mai la gracia, la frescura i el color que li donen els dos temes populars catalans, tant expressius, que formen aquesta obra i que se combinen a maravella.

A complaure als oients tot ho hagués repetit la «Simfonica» de Barcelona : les obres de Wagner, Schumann, Tschaiowsky, etc., dels tres programes que va executar, varen esser no solament *enteses* desde la primera audició, sinó apreciades degudament.

Tot lo anteriorment dit es extractat de les opinions de la premsa i del public. Per part del que subscriu, no podria dir lo que desitja : semblarien elogis interessats per el bon exit que va dar-li la «Simfonica» a uns *Quadros llevantins*, executats amb tant amor com poesia, i que són escrits per l'autor d'estes paraules. Solament s'atrevirà, lo dit autor, a fer humilda i ben coral ofrena, dels aplaudiments obtinguts, a la «Simfonica» de Barcelona i al seu mestre. No més me sia permès (per a indicar fins a quin punt penetraren tot el sentiment valencià de l'obra) lo que 'ns deia un espectador a la sortida. :

— Sembla que estos nois han ensajat la musica valenciana en mig dels nostres tarongers, en un bell dia de maig.

ED. L. CHAVARRI

FESTIVALS BACH

ORFEÓ CATALÀ

Palau de la Música Catalana

Primera audició a Espanya de la GRAN
MISSA en si menor de J. S. BACH
els dies 19, 21, 26 i 28 novembre de 1911

Solistes vocals : Orquestra : Grans Orgues :

Solistes Instrumentals * * * * *

* Director : LLUÍS MILLET

Palau de la Musica Catalana

Concerts de Tardor

FESTIVALS BACH



OM veuran els nostres lectors en el suplement corresponent, tenim el goig d'oferir-los els retrats dels principals artistes als quals es confia l'interpretació dels programes dels Festivals Bach que se celebraran en el Palau de la Musica Catalana, durant els dies 19, 21, 26 i 28 del present novembre. Ensems, reproduïm algunes interessants fotografies que 's refereixen als llocs on passà la vida 'l gran Cantor.

Per lo curiós d'aquests documents gràfics, intimament relacionats amb Bach, hem cregut complaure els nostres suscriptors proporcionant-los-els.

Al sortir el present número, els preparatius dels Festivals Bach tocaran a llur terme, i els nostres lectors, al cap de poc, podran fruit les bel·leses insuperables de la *Gran Missa* en si menor de Bach, l'audició de la qual ben poques vegades s'ha pogut donar, per les grosses dificultats que ofereix una seva bona execució.

Malgrat això, l'ORFEÓ CATALÀ, an el qual se deurà l'haver pogut conèixer aquesta maravella de l'art cristià, ha treballat seriosament fins a poder oferir-ne al nostre públic una bona audició, i a aital fi ha contractat valuosos elements, com són el Dr. Albert Schweitzer, de Strasburg, el savi comentador de Bach, per a l'interpretació de l'important part d'orgue, de l'obra; el nostre compatriota 'l notable violinista Joan Massià, an el qual han sigut confiats els delicats solos de la *Missa*; els distingits solistes vocals Srta. Lloró, Sra. Dachs i Srs. Bosch i Navarro, que tindran a llur carrec diversos fragments; i l'eminent pianista Mlle. Blanche Selva.

Alternant amb els fragments de la *Missa* que 's donaran a cada concert, la direcció de l'ORFEÓ CATALÀ ha volgut posar-hi altres obres que per llur caracter s'avinguin amb la tonica general dels concerts, preparant ensems als oients per a la major comprensió de la gran obra que sentiran per primera vegada. Són, aquelles obres, els sis bellissims *Chorals* que farà conèixer l'ORFEÓ CATALÀ i que més avall se detallen; els dos *Concerti* per a piano i orquestra, i violí i orquestra, que interpretaran respectivament Mlle. Blanche Selva i en Joan Massià; i les diverses peces que 'l Dr. Scheweitzer ens donarà en els orgues.

Tota aquesta seria d'obres, serà donada baix la direcció del mestre Lluís Millet, el qual,

per a l'execució de la *Gran Missa* de Bach, disposarà, ademés dels elements citats, dels notables professors de l'«Orquestra Simfònica de Barcelona» i de les tres seccions que componen l'ORFEO CATALÀ; tot lo qual formarà un conjunt de més de dues centes persones.

Vegin ara, els lectors, els detalls de tot lo esmentat :

Obres que s'executaran. — Primera audició de la *Gran Missa* en *si* menor de J. S. Bach. BLANCHE SELVA. — J. S. Bach : *Partita* en *si* bemoll. *Tocata i fuga* en *re* major. *Tocata i fuga* en *do* menor. *Concerto* en *fa* menor (piano i orquestra). Scarlatti : *Allemande* en *sol*. Rameau : *L'entretien des Muses. Les Cyclopes*. Beethoven : *Sonata* op. 111. Cesar Franck : *Preludi, choral i fuga*. Vincent d'Indy : *Poema de les montanyes*. Albéniz : *Navarra* (primera audició).

DR. ALBERT SCHWEITZER. — J. S. Bach : *Preludi-fantasia* en *do* menor. *Preludi* per a choral en *la* menor. *Fuga* en *mi* menor. *Fuga* en *do* major. *Preludi* de choral en *re* menor. *Fantasia* del choral «*Erstanden ist der heilige Geist*». *Fantasia* en *re* major.

JOAN MASSIÀ. — J. S. Bach : *Concerto* en *la* menor per a violí i orquestra. Diverses obres de Couperin, Pugnani, Rheinberger i Becker.

«ORFEO CATALÀ». — J. S. Bach : Choral : *Jesús, joia meua. Anyell de Déu purissim. Oh testa llatzerada! Qui es que així us colpeja? La vostra voluntat, Senyor. Oh Esperit Sant, divi tresor.*

Vegi-s finalment, la notícia que transcrivim sobre la grandiosa obra encara desconeguda del públic barceloní :

Sorprendria trobar, entre les obres del mestre de capella de l'iglesia protestant de Sant Tomas de Leipzig, una *Gran Missa catòlica*, com la nomena 'l mateix fill de Bach, Manuel, en el catàleg de les obres que posseïa. I la sorpresa fóra ben llegítima si no sabéssim que Bach, al compondre aquesta *Missa*, especialment sa primera part, formada dels *Kyrie* i *Gloria*, tractava de congraciarse la voluntat del príncep de Saxonia, son sobirà, l'elector Frederic August, qui, a son adveniment al soli de Polònia en 1697, adoptà la religió catòlica, contrariant els sentiments del país, fonament protestant.

Desitjós Bach d'obtenir el títol de compositor de la Cort, sigui per satisfer un desig de glorificació perfetament humà, o potser l'objecte més practic de millorar les seves condicions de vida, no molt brillants amb els febles emoluments de mestre de capella de que disfrutava i amb els quals havia de subvenir a les necessitats d'una família nombrosa, endregà a son sobirà, el 27 de juliol de 1733, una sol·licitut en demanda del títol esmentat, i acompanyà a la sol·licitut la partitura de la primera part de la seva *Gran Missa* en *si* menor, formada, com ja hem dit,

dels *Kyrie* i *Gloria*. Esplendïd tribut al sobirà, i superba demostració d'aptituds per al títol que sollicitava!

Les parts restants de la *Missa* (*Credo*, *Sanctus*, *Benedictus* i *Agnus Dei*) foren compostes de 1733 a 1738.

Es cert, doncs, i es ben explicable que Bach, mestre de capella protestant, escrigués una *Missa* catòlica, tota vegada que la dedicava, almenys en part, a un príncep catòlic; però també es cert que, donades les immenses proporcions en que l'obra fou concebuda i realitzada, se surt dels límits de la litúrgia catòlica. No porta, com diu el Dr. Schweitzer, la marca de cap confessió, i no sembla ésser escrita per ressonar dins la nau d'una catedral, sinó pertanyer an aquella mena de música que s'eleva de la natura vers l'immensitat del cel.

Però, no obstant, el sentiment general de l'obra es catòlic. Podrà no ésser litúrgica, tant per la fragmentació del text (que subdivideix el tot homogeni del *Gloria* o del *Credo* per exemple, en una sèrie de peces distintes, de caràcter ben definit cada una d'elles) com per les constants repeticions del mateix text que originen una extensió desmesurada i impropia de l'ofici litúrgic. Malgrat el manament an aquestes condicions essencials de la litúrgia, l'obra resta catòlica pel caràcter objectiu del seu conjunt; caràcter que la diferencia del subjectivisme protestant, tant car a l'ànima alemanya, i an el qual Bach consagrà la música de les seves *Passions*, de les seves *Cantates*.

Tal com es, l'obra ha de considerar-se la més vigorosa i la més grandiosa del mestre. La profunda pietat que li feia escriure a la capçalera de quasi totes les partitures les tres eloqüents inicials S. D. G. (*Soli, Deo, Gloria*); l'esperit fonament religiós que 's traueix fins a les planes d'exercicis musicals que per a sos fills escrivia, començant-les amb la mística invocació *In nomine Jesu*; la fe serena i robusta que sostingué sa existència, tant laboriosa, s'exhalen com perfum misteriós de totes les pàgines de la seva *Gran Missa*.

Orfeó Català

En el concert que la nit del dia 29 d'octubre donà la «Banda Municipal de Madrid» en el Palau de la Música Catalana, la nostra institució hi prengué part per obsequiar amb l'execució d'algunes peces del seu repertori a tant distingits músics i a l'excelentíssim senyor alcalde i regidors madrilenys que durant alguns dies foren hostes de la nostra ciutat.

El mestre Millet, aprofitant aquesta bona ocasió, féu conèixer an el mestre Villa i altres distingits forasters algunes exquisides obres de la nostra música coral popular i moderna, que foren

Sota de l'olm, d'en Morera; *Cançó de braçol*, d'en Sancho Marraco; *L'Hereu Riera*, d'en Cumellas; i *La Mort de l'escolà*, d'en Nicolau.

L'entusiasme que aquestes composicions despertaren an els obsequiats i nombrós public congregat a la Sala fou el de sempre, car no passa pas, amb el temps, l'aroma deliciosa ni la bellesa dels nostres cants, alguns dels quals tingueren de repetir-se.

El mestre Villa i amb ell tots els professors, arcalde i regidors, tingueren belles paraules d'admiració per al nostre ORFEÓ CATALÀ.

Catalunya

BARCELONA

GRAN TEATRE DEL LICEU. — Veus-aquí la llista, per ordre alfabetic, dels artistes que formaran part de la companyia d'òpera italiana que actuarà en el nostre primer teatre liri en el transcurs de la temporada de tardor i Carnestoltes que començarà 'l 30 del mes que som :

Mestre concertador i director d'orquestra : Mascheroni (Edoardo). — Altre mestre : Dall'acqua (Augusto). — Mestre substitut : Sabater (Josep). — Mestre de chors : Binetti (Giovanni). — Primeres sopranos : Berlendi (Livia); D'Ornelli (Vittoria); Pasini-Vitale (Lina); Burchi (Teresina); Lloró (Gaietana); Ranz (Mercè). — Primeres sopranos lleugeres : Clasenti (Esperança) i De Hidalgo (Elvira). — Primera mitja soprano i contralt : Kosta-Marrugat (Beatrice) i Perini (Flora). — Primers tenors absoluts : Anselmi (Giuseppe); Pintucci (Angiolo); Krismer (Giuseppe); Raventós (Joan). — Primers baritons absoluts : Badini (Ernesto); Nani (Enrico); Stracciari (Ricardo). — Primer baix absolut : Nicoletti-Kormann (Luigi). — Baix comic : Trevisan (Vittorio). — Altres sopranos i contralts : Balcells (Dolors); Belli (Elisa); Casas (Enriqueta); Gasull (Adela) i Molins (Francisca). — Altres tenors : Fugasso (Candi) i Gallofré (Vicenç). — Altre baix : Giralt (Conrat). — Comprimaris : Bernardini (Elena), Pangrazy (Amelia), Simoni (Isabel), Bastons (Emili), Corts (Antoni), Mayral (Marian), Pomer (Antoni) i Ricart (Josep). — Organista : Daniel (Eusebi). — Mestre director de la banda : Casañé (Cristofol). — Pintors escenografs : Vilomara (Maurici); Urgellès (Felix); Junyent (Oleguer); Chía (Francisco); Moragas i Alarma. — Pianos i armoniums : Guarro Germans. — 80 professors d'orquestra. — 80 choristes d'ambdós sexes. — 30 professors de banda.

Companyia de ball. Mestra : Pàmias (Paula). — Primera ballarina de genre francès : Ferrando (Adelina). — 32 ballarines.

El repertori se compondrà a més de la nova partitura d'en Morera *Titaina*, de les òperes següents : *La Condemnació de Faust* (amb la qual s'inaugurarà la temporada 'l dijous 30 del mes corrent), *Madame Butterfly*, *La Walkyria*, *La Gioconda*, *Manon*, *La Bohème*, *Tosca*, *Tannhäuser*, *El Barber de Sevilla*, *Mignon*, *Don Pasquale*, *Ernani*, *La Traviata*, *Rigoletto* i *Mefistofele*.

Segons tenim entès, prometen veure-s extraordinàriament concorregudes les vetllades del nostre maxim coliseu, puix són moltes les famílies de la bona societat barcelonina que s'han apresat a renovar l'abonament de llurs antigues localitats, i altres s'han abonat ja a les llotges que restaven lliures. Això prova l'excelent efecte que ha produït la llista de la companyia en la qual figuren com s'haurà vist, un important nucli d'artistes, en proporcions no vistes desde fa molts anys.

També segons les nostres notícies, se veurà molt favoregut l'abonament de tardes de dies festius, en les quals l'empresa disposarà l'execució de les obres que major exit hagin obtingut a la nit, com també la presentació dels millors artistes; essent d'esperar per lo tant, que les *matinées* arribaran a tenir major esplendor que 'ls anys anteriors.

PALAU DE LA MUSICA CATALANA.—CONCERTS RIBÓ.—Veus-aquí, per de prompte, els programes dels dos recitals de piano donats darrerament per l'Alexandre Ribó. Primer concert: *Menuet i Les Tendres plaintes*, de J. Ph. Rameau; *Estudis simfonics*, de Schumann; *Barcarola i La Filosa*, de Mendelssohn; *Nocturn*, tres *Estudis i Polonesa*, de Chopin; *Preludi i Corpus a Sevilla*, de l'Albéniz; *Nocturn* en forma de vals, de Pièrné; *Dues dances espanyoles*, d'en Granados; *Jòcs d'aigua*, de Ravel; *Scherzovals*, de Chabrier; *Llegenda*, de Liszt. Segon concert: *Tema i variacions*, de Mozart; *Sonata op. 57*, de Beethoven; *Le Soir, Papillons noirs*, de Schumann; *Berceuse*, quatre *Estudis i Scherzo*, de Chopin; *A cavall per la prada*, de D. de Sévèrac; *La Vall de les campanes*, de Ravel; *Etincelles*, de Moszkowski; *Evocació i El Puerto*, de l'Albéniz; *Jardins sous la pluie*, de Debussy; *Polonesa en mi*, de Liszt.

Hem donat *in extenso* 'ls dos programes perquè hem cregut que era la millor manera de fer notar tota l'importància d'aquests dos recitals. Es evident que l'home que, sense defallir, consegueix executar valentment totes les esmentades pàgines, es ja digne de tots els nostres respectes. I en Ribó (cal confessar-ho) les anà desgranant, si no, com es natural, amb el mateix encert i la mateixa perfecció, amb el mateix entusiasme i la mateixa ardidesa.

En Ribó s'ha distingit sempre pel seu mecanisme facil. Té una mà com no n'hi ha gaires (docil, flexible), i, els passatges ràpids li surten, verament, amb una facilitat extraordinària. No es, doncs, d'extranyar que 's *decanti*, sobre tot, vers les pàgines que ofereixen força dificultats, i que 'l teclat li aparegui, creiem, com quelcom fet, sobre tot, a propòsit per vencer la dificultat. Veus-aquí, també, per què sembla sentir una certa predilecció (que a voltes li fa, potser, mal) envers els moviments ràpids. Admiradors com som de l'Alexandre Ribó, i respectuosos, com som també envers ell pels seus esforços i per la seva bella energia (qualitats enfront de les quals un home ha d'inclinar-se sempre), no volem pas discutir-li l'ideal que ell sembla, sobre tot, perseguir.

Ademés del repertori habitual del pianista, l'Alexandre Ribó tingué 'l bon gust de presentar algunes pàgines dels moderns impressionistes. Es, potser, lo que millor executà. I es que aquesta música, que talment sembla que vulgui sols *distreure-nos, impressionar-nos, captivar-nos...* però sols passatgerament i sense arribar jamai al fons de tots nosaltres, es com feta a propòsit per als dits lleugerissims de l'Alexandre Ribó. Ell (s'endevina) deü jugar-hi amb gust, amb totes aquelles dissonàncies,

amb totes aquelles combinacions i amb tot aquell devassall de figuracions i sonoritats que passen rapidament per sota dels seus dits.

Dos recitals força interessants, per resumir-nos, en els quals l'Alexandre Ribó féu prova d'haver treballat molt. — X.

«BANDA MUNICIPAL DE MADRID». — Aficionat el nostre gran public a les comparacions, i preparat, ademés, per la propaganda que n'havia fet la premsa, estava amb veritable interès per conèixer la «Banda» madrilenya, una de les millors que hi han segons se deia.

Els programes selectes que oferia ja predisposaven bastant en favor de la corporació, car (cal dir-ho) eren veritablement interessants. Tot això féu que hi hagués una certa expectació, que, certament, el dia del seu primer concert en el Palau de la Musica Catalana, que fou la nit del 29 del prop-passat octubre, no 's vegé pas defraudada. En veritat, la «Banda Municipal de Madrid» era de les millors que Barcelona havia oït; i això que darrerament n'han vingudes de ben notables, tals com les de Lisboa, Turín, Burdeus i Valencia.

L'homogeneïtat del conjunt, la traça admirable del director en obtenir delicadeses de sonoritat, i el flamant i perfeccionat instrumental, eren qualitats que 'l nostre public desseguida sabé distingir i aplaudir tal com se mereixia.

Doncs tots aquests elements valuosos, i altres encara, aplicant-los a obres purament orquestrals, com l'*Heroica*, de Beethoven, adquireixen un relleu tal, que l'oïent més rigorós (a pesar de trobar un xic impropries, encara que molt serioses, transcripcions o arreglos per a la banda com la de la simfonia citada, o bé la del poemeta de Borodine *En les estepes de l'Àsia central*) no pot menys de regoneixer que 'l mestre Villa ha obtingut lo que tant sols amb un treball consciencios i amb un gran bon gust, poc corrent en directors de banda, s'arriba a conseguir.

Que 'l mestre Villa, amb la seva notable corporació, ha arribat al virtuosisme més extraordinari ens ho mostrarà principalment amb les obres esmentades, i força també amb els fragments wagnerians *Marxa funebre de La Posta dels déus*, *Els Mestres cantaires*, i amb el *Preludi del Parsifal*, on féu veritables filigranes d'execució.

Respecte a interpretació, si fossim exigents, segurament podriem dir quelcom; més preferim no esmentar-ho, car, tractant-se d'una corporació instrumental d'aïtal mena, entenem que ja fa prou amb lo conseguit fins ara, sobre tot essent destinades les execucions de banda a ple aire. No obstant, tenim entès que la «Banda» madrilenya mai hi toca a l'aire lliure, dedicant-se solament a donar concerts en llocs tancats; si es així, a més de trobar impropriament destruïda la finalitat popular de la corporació, que, en aquest cas, el municipi madrileny podria transformar en orquestra, entenem que, principalment en algunes obres, al donar-se en una sala de concerts se 'n pot exigir un xic més d'exactitut respecte l'original i també un xic menys de *soroll* en els fortissims.

En el programa, hi figuraven, a més de les obres citades, la *molt francesa Espanya*, de Chabrier, i la *Dança macabra*, de Saint Sæens.

L'ORFEO CATALÀ, en atenció a tant distingits hostes del Palau de la Musica Catalana, els féu

oir les seves cantades i fruitir algunes belles mostres de la musica catalana, dedicant-los l'execució de les següents obres : *Sota de l'olm*, d'en Morera; *Cançó de breçol*, d'en Sancho Marraco; *L'Hereu Riera*, d'en Comellas i Ribó; i la *Mort de l'escolà*, d'en Nicolau.

El nombrós public congregat a la sala donà repetidament caloroses mostres de simpatia als professors madrilenys, els quals hi correspongueren amb gran entusiasme mentres l'ORFEÓ CATALÀ ocupà l'estrado. — F.

PALAU DE BELLES ARTS. — Per commemorar el centenari de Liszt, l'«Orfeó Barcelonès» organitzà, per al diumenge dia 29 del passat octubre, en el Palau de Belles Arts, un concert en el qual prengueren part, además de la massa coral de dit «Orfeó», el distingit pianista Blai Net i els solistes vocals Srta. Adela Serra i Srs. Furgassot, Gianni, Bataller i Giralt.

El programa ofert en aquest concert Liszt, car totes les composicions corresponien an aquest autor, era força important, despertant viu interès sobre tot alguns fragments de l'oratori *Christus* que per primera vegada 's donaren a Barcelona.

L'«Orfeó Barcelonès» en la seva lloable orientació empresa, sens dubte s'ha posat en primer rengle entre 'ls orfeons de la nostra ciutat, continuant, si bé potser no d'una manera tant brillant com en epoques passades, l'història exemplar que en la nostra vida musical té. Al dir això no es pas que volgüem, ni molt menys, significar que la seva actual direcció, confiada al mestre Goberna, sigui més o menys experta que la que en temps passats tenia l'«Orfeó Barcelonès», no; més si ho diem es perquè, involuntariament, el dia del festival Liszt, ens recordàrem amb goig d'una memorable sessió musical, donada anys enrera a l'«Associació Wagneriana», que, si bé com a festa en sí no tenia l'importància de la suara celebrada, com a treball del cor i resultat purament artístic sí que la tingué, car fou la conseqüència del camí ascensional de l'entitat, realitzat amb gran pausa i cura. Dit això, cal afirmar, no obstant, que l'«Orfeó Barcelonès», amb el concert Liszt, ha realitzat un veritable *tour de force*, i que, encara que respecte a perfecció d'interpretació 'ns féu anyorar temps passats, no vol dir que no reconeguem que lo d'ara suposa esmerçar grans forces, i que no li restem agraïts que hagi fet conèixer importants fragments musicals no oïts encara a Barcelona.

Els números més sobressallents del programa eren els confiats a l'«Orfeó», i els que despertaren major interès els corresponents a l'oratori *Christus* que són *Tu est Petrus* i *Beati Pauperes*. L'acompanyament, confiat a l'orgue, fou executat pel mestre Goberna, el qual per aquest motiu cedí la batuta al intel·ligent subdirector Sr. Gibert Camins.

Tu est Petrus es un fragment vibrant, on les veus, en rica polifonia, adquireixen força i color extraordinaris. Contrastant, notablement, per la delicadesa de concepció, amb l'anterior, el número *Beati Pauperes* es, dels fragments donats, el més bell i franc d'inspiració. L'hermosíssim diàleg de les veus blanques amb el *solo* es certament una pàgina magnífica, que commou pel seu expressivisme i sentit profund. Altre bell número es el *Gloria* de la *Missa en do*, però no tant franc d'inspiració com els altres dos, i d'un sentiment un xic profà. Respecte a l'execució, cal dir que l'«Orfeó Barcelonès» ne tragué força partit; més, ja sigui per l'augment del cor amb bastants choristes professionals ex-

terns, que pels llurs vicis mai obtenen aquella pastositat de veu que's requereix en els orfeons, ja, també, per les pessimes condicions del local, el fet es que les veus no responien en alguns endrets an aquella unitat i sonoritat que estem acostumats a sentir, i en altres ocasions en el mateix «Orfeó Barcelonès».

Cantantibus organis, antifonia a Santa Cecília, amb que començà 'l concert, es una obra que 'ns plauria sentir novament en altre lloc més adequat; cosa que podem dir també dels demés numeros, que, sens dubte, d'execució, perderen força a causa de l'immensitat d'aquella sala esbalandrada.

Lluitant encara més amb aquests inconvenients, el Sr. Blai Net executà les obres pianístiques que omplien tota la segona part. Malgrat aqueixa grossa dificultat, que no predisposa pas gens a fer filigranes, en Net se féu escoltar amb gran atenció, obtenint del piano alguns bells efectes que li valgueren nodrits aplaudiments en diverses ocasions.

Nocturn en la bemoll, *Sant Francesc caminant damunt les ones*, *Consolació en re bemoll* i *Rapsodia hongresa* n.º 12, foren les peces que executà en Blai Net; i, si bé en alguns moments la nerviositat el traí, en altres s'acredità d'esser un veritable temperament d'artista.

Al final del concert els solistes i els mestres Goberna i Gibert, an el qual tocà tota la direcció dels numeros choral, excepte el *Gloria*, que portà 'l mestre Goberna, foren objecte d'una afectuosa ovació en premi al llur costós treball i a l'esforç notable que feren per realitzar aquesta festa d'art en honor del gran music de Weimar. — I. F.

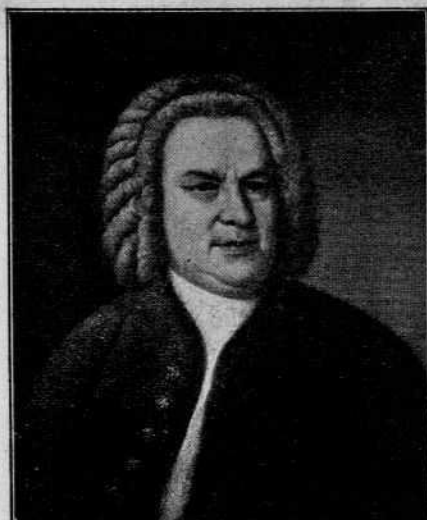
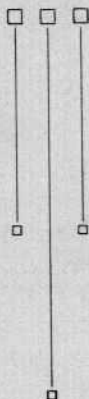
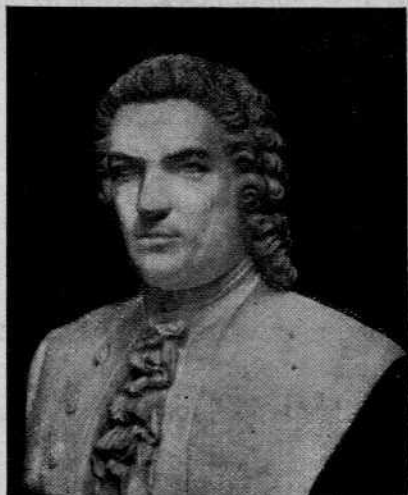
TERRASSA

En el darrer número d'aquesta REVISTA donàrem compte, el mes passat, de la Festa de començament de curs celebrada al «Escola Choral»; més la premura del temps ens impedí extendre'ns com altres anys havíem fet. Insistim avui, doncs, encara que no sigui més que sobre 'l parlament d'en Llongueras el qual revestia enguany molta més transcendència en vigílies d'abandonar el mestre la seva «Escola» per anar-sen a l'extranger, pensionat per l'Estat. Mai com aquell dia haurà vibrat potser tant emocionant la paraula d'en Llongueras, i així comunicà als oients la flama ardent de son entusiasme. Del parlament extractem els paragrafs següents, on el desenrotllament del discurs prengué un sentit més general.

Dela així l'inspirat mestre, parlant de la tasca que ha de realitzar tot orfeó :

«Tota acció cultural viva, conscient i forta ha de produir transformació en els caràcters, en les mentalitats, en els costums, en les activitats de la gent, de les ciutats i dels pobles. *Acció* es com dir *intervenció*; i intervenir en una cosa es portar-hi, infiltrar-hi, l'esperit propi, l'anhel, la bondat, l'ideal de la pròpia vida. Per a que hi hagi, doncs, *acció*, per a que hi hagi *intervenció*, cal primerament que aquest esperit individual, que aquest anhel, aquesta bondat, aquest ideal, siguin vius i afinats en cada un, siguin vius i afinats per esser una reforma, una conquesta, una perfecció conseguida, establerta, assimilada ja en les normes de la nostra vida. Dic això perquè bé heu sentit ara fa poc l'entusiasta i encoratjadora *Memoria* que un dels meus més estimats cantaires ha llegit! Bé s'ha mogut, bé ha

Dest modern
de J. S. Bach
executat per
Kindler



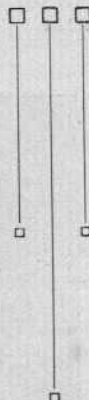
Retrat antic
de J. S. Bach
pintat per E. G.
Hausmann,
existent a la
Thomasschule
de Leipzig

Casa on
nasqué Bach,
a Eisenach



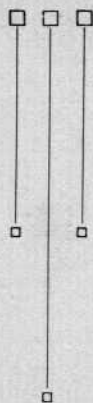
Sala on
nasqué Bach

Monument
a J. S. Bach,
—erigit
a Leipzig

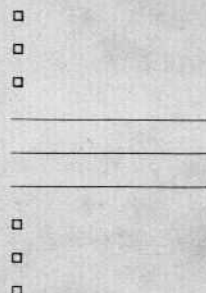
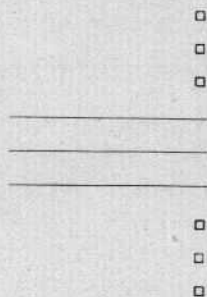


Iglesia i escola
de Sant Tomas
a Leipzig, l'any
1723, època en
que Bach hi
exercia ses
funcions de
mestre
de capella

Dr. Albert
Schweitzer

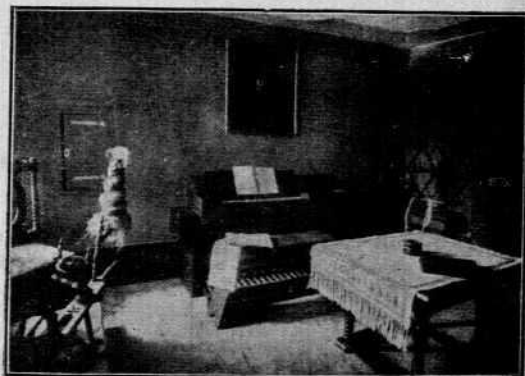


Joan Massià



LLUÍS MILLET

Bianche Selva



Sala de treball
de Bach
reconstituïda
en el Museu
Bach, de
Eisenach

treballat, bé n'ha fetes prou, de coses, i de coses lloables, la nostra estimada «Escola»! Amb tot (deixeu-m'ho dir), jo no n'estic pas encara massa content. Jo he vingut observant que, d'uns quants anys ençà, totes les coses, en el nostre poble, prenen un caràcter d'espectacle improvisat i momentani que ens envernica i ns muda exteriorment, però que no arriba a prendre forma de perpetuitat en la nostra ànima, canviant-la i perfeccionant-la a mida de la nostra voluntat, del nostre amor, de la nostra dignitat moral, de la nostra lògica del viure, de la nostra fe en l'estudi.

Com obra de solaçament, de recreació popular, d'espectacle passatger, l'«Escola Choral» ha assolit ja aquí i allà tots els èxits que's podien assolir: en aquest sentit l'«Escola Choral» té una petita fama ben guanyada; però, amics meus, no n'hi ha pas prou, amb això. No ns deixem enlluernar per falses ficcions, per il·lusions enganyadores, per temptadores aparents prosperitats. L'«Escola Choral» ha de posar arrels més fondes que tot això. La seva virtualitat, la seva transcendència, el seu imperi, han de ser coses reals, vives, transformadores. L'acció cultural, l'acció moral, l'acció educativa, ha de ser la basa de tota la labor nostra, ha de ser el primer pas, la primera paraula definitiva, el primer benefici rebut de la nostra obra. Aquesta acció cultural, aquesta acció moral, aquesta acció educativa, es la que a mi'm mou, es la que enardeix el meu braç, es la que encén més paraules. Aquesta voldria també que fos la que us moguéssiu intensament a tots vosaltres, la que us fes conscients, la que us fes apostols. Tot el bé que jo he rebut de la meua passió per l'art i per l'elevació de les coses belles i que commouen l'esperit, jo voldria que'l rebéssiu també vosaltres, per a que aquest bé us asserenés, vos ennoblís i us fes entreveure, entremig de les vostres cotidianes lluites, aquella joia pura del viure que tant escassos són els qui arriben a assolir. Amics meus: tot el poder de la nostra força col·lectiva està en el nostre continuat esforç personal: esforç per al millorament i la purificació dels costums; esforç per a l'espiritualització de la nostra vida; esforç per a la coordinació de tots els nostres actes; esforç per a l'investigació i l'estudi de tot allò que ns es desconegut i que pot elevar-nos a unes més altes esferes. Així, mentres els qui canten un madrigal de Palestrina puguin posar-se una paraula baixa als llavis; mentres els que interpreten una fresca i puríssima cançó popular puguin cantar també una cançó ignoble i rastrera; mentres els qui omplen la nostra sala i's delecten en les nostres cançons i en els gestos dolçament estilitzats de la nostra quitxalleta omplin també les sales dels teatres on el més abominable dels gèneres teatrals se cultiva; mentres hi hagi entre nosaltres qui no sapiga per què canta o per què ve a sentir cantar; mentres un petit jòc viciós siga més poderós que l'atracció d'uns breus moments d'estudi; mentres un gest d'instintiva coqueteria sigui en les noies més important que una paraula del mestre; mentres el nombre dels nostres protectors sigui igual que'l de vuit o deu anys enrera; mentres la Ciutat ens toleri no més com a bona gent que sabem entretenir i entretenir-nos; jo no puc creure que fem una gran cosa, jo no puc quedar satisfet, jo no puc portar-vos enganyats elogiant-vos sens mesura.

Aquest mal nostre, es, per desgràcia, el mal de moltes de les nostres coses catalanes, el mal de la major part de tots els nostres orfeons, que no han trobat encara la llur justa significació, la llur lògica raó de ser, i són, en general, una continuació més o menys refinada i més o menys cultivada dels primitius populars chors d'en Clavé. No es això, no es això, el que hem de ser. En un poble com el nostre,

en el qual, a copia d'obscenitats i de vulgaritats de tota classe en els espectacles públics, se 'ns ha malmès el gust i se 'ns han mig atrofiat les nostres facultats de percepció de la bellesa i de l'art en ses diverses manifestacions, lo primer que convé es reaccionar contra aquest estat de coses, que en una tant lamentable situació de mediocritat ens posa, i anar laborant pacientment i conscientment per anar tornant la claredat als ulls, la sabor als llavis, la raó a l'intel·ligència, l'emoció al cor, la pau a l'esperit.

Al costat de l'espectacle groller, pervertidor, rebaixador, denigrant, ignoble, aixequem l'espectacle bell, pur, sublim, dignificador, sà, redemptor. No amb paraules, amb fets es precis atacar el mal virulent.

Construint fervorosament això, tot lo altre caurà per ell tot sol. Aquesta es la tasca dels nostres orfeons : edificar, construir.»

Al final de son parlament en Llongueres se despedí dels seus escolars amb aquestes paraules, plenes d'amor :

«Emportat per un afany d'*estudi*, jo us deixo a tots temporalment. Deixo 'l que més estimo, les més íntimes afeccions : els fills, l'esposa, els pares, els deixebles, les amistats, la Ciutat, la Patria. Ja veieu si n'ha d'esser de fort, de bo, d'útil, això de l'*estudi*, que té 'l poder de fer-me fer tal sacrifici. Solament voldria que meditessiu ferventment, atentament, això que 'us dic, i que 'l mateix anhel que a mi m'arrenca de vosaltres fos el llaç de la vostra consolidació durant tot el temps de la meua absència.

Estudi, amics meus, *estudi i intervenció*, com abans vos deia. Enderroquem l'indiferència, la rutina, la peresa i la banalitat. *Estudi i perseverància* : el meu sacrifici no més pot ser compensat amb el vostre *estudi*. Xics i grans, homes i dones, heu d'aficionar-vos an aquest noble costum d'*estudiar* : això es lo únic que us pot salvar; això es lo únic que farà positiva la nostra obra. Jo amb aquesta confiança us deixo en mans del meu estimat Pecanins. Ell ja us afressarà bondadosament el camí : no heu de fer més que seguir-lo docilment, inflamats per les seves mateixes bondats i pels seus mateixos entusiasmes.

I *adeusiau*, tots, *adeusiau*, que no sabria pas acabar de dir-vos coses, avui, de tantes com ne porto a dintre que m'oprimeixen el cor.

Estudieu i persevereu en l'estudi : això ho diu tot. Estudieu ; vetlleu, vetlleu el foc sagrat que en la ciutat hem encès. *Adeusiau*, i que amb aquest crit que us dic, i que 'm surt del fons de l'ànima, ens trobem abraçats tots els vertaders apostols de l'obra de la nostra cultura, que es l'obra magna del nostre resorgiment.»



Noves

UN LLIBRE D'EN PEDRELL. — La casa editorial Ollendorf, de París, ha volgut cooperar a l'Homenatge que Tortosa tributa a son fill il·lustre 'l gran musicoleg Felip Pedrell, donant a llum un altre volum de *Jornades de arte*, un altre volum de coses musicals que ha escrit l'eminent music català. Va batejat amb el nom d'*Orientacions*, ja que, descrits en *jornades* aquells temps (1841-1891) en que en Pedrell tantejava i explorava 'l camp de l'art diví, descobrint-nos els dubtes, les il·lusions fallides, les desesperances, el desencoratjament d'aquell que cerca sense trobar camí segur, en aquesta nova tanda de treballs ens dona ja son ideal ben definit i els camins clars, nèt i desembaraçats, que hi duen, allunyada l'impedimenta i seleccionant curosament, pacientment, tot quant els temps, les modes i els costums li oferien per emprendre 'l camí únic que portava a l'entronc gloriós de la tradició eterna i immortal.

El volum consta de trenta articles i divuit apèndix que 'l complementen. Veus-aquí 'ls títols d'aquests articles :

- I. *El Cant de la montanya*, escenes simfoniques (1892). — II. *Una conferència a l'«Ateneu Barcelonès»* (1892). — III. *Homenatge de simpatia*. — *Una serie de conferencies a l'«Ateneu Barcelonès»*. — *Projectes*. — *Influencia de les conferencies* (1893). — IV. *Critics que diverteixen* (Intercaipitol). — V. *L'Antologia*. «Hispanica Schola Musica Sacra» (1894). — VI. *Intimitats sobre 'l descobriment i la publicació de les obres de Cabezon*. — VII. *De Catalunya a Castella* (1894). — VIII. «*Aun no asamos, y...*» — IX. «*Al primer tapón, zurrapas*». — X. A l'«*Academia de Belles Arts de Sant Fernando*» (1895). — XI. *Una serie de conferencies a l'«Ateneu de Madrid»* (1896). — XII. *Tas de mufles!* (1896). — XIII. *Abismes d'incultura artistica*. (1896). — XIV. *Nova serie de conferencies a l'«Ateneu de Madrid»* (1896). — XV. *Festa internacional de Bilbao, dedicada a la reforma de la musica religiosa* (1896). — XVI. A l'«*Escuela d'Estudis superiors*» (1896). — XVII. *Estrena del proleg de «Los Pirineos» en el Liceu Benedetto Marcello de Venecia* (1897). — XVIII. *Consequencies?* (Intercaipitol). — XIX. *Vetllada a l'«Ateneu»* (1897). — XX. *Teatre liric espanyol anterior al segle XIX* (1897-1898). — XXI. *Concerts* (1899). — XXII. *El meu Cançoner musical popular espanyol* (1900). — XXIII. *La Festa d'Elx*. — *Viatges* (1900). — XXIV. *Un Manual d'Organografia instrumental i l'edició ampliada de la «Festa d'Elx»*. — *Viatge a Palma de Mallorca*. — *La Festa commemorativa de la capella de Manacor*. — *Tornada a Barcelona*. — *Mort de D. Gabriel Rodriguez* (1901). — XXV. *Estrena de «Los Pirineos», en el Liceu de Barcelona* (1902). — XXVI. *Noticies bibliografiques* (1902). — XXVIII. *Intimitats sobre l'edició completa de les obres de Victoria* (1902). — XXIX. *Vetllada d'honor de D. Gabriel Rodriguez i Benedicto, celebrada a l'«Ateneu de Madrid»* (1902). — XXX. «*La Celestina*», tragicomedia lirica de Calisto y Melibea (1902). — Apèndixs.

L'ORQUESTRA SIMFONICA DE BARCELONA. — La *tournee* que acaba de realitzar per terres de l'antiga Corona d'Aragó la notable orquestra de musics catalans que dirigeix el mestre Lamote de

Grignon, ha sigut una seguida tanda d'èxits brillantíssims que honren altament la novella institució barcelonina.

A Tarragona i a Tortosa fou extraordinàriament aplaudida, cooperant al concert celebrat a la primera de dites ciutats l'«Orfeó Tarragoní», que ajudà força a l'esplendor de la festa.

Però 'ls concerts que revestiren major importància foren els tres donats a València, an els quals la premsa valenciana ha dedicat llargs articles laudatoris. Formaven els llurs programes les obres següents :

Obertura d'El Vaixell fantasma, de Wagner; *Concerto de Brandeburg*, de Bach; *Quarta simfonia* de Txaikowski; *Fêtes*, de Debussy; *Andalusa i Rondalla aragonesa*, d'en Granados; *L'Aprenent bruixot*, de Dukas; *Obertura de Tannhäuser*, de Wagner; *Simfonia heroica*, de Beethoven; *Valencianes*, de l'E. L. Chavarri; *Bourrée fantasque*, de Chabrier; *Psyché et Eros*, de C. Franck; *Preludi i mort d'Isolda (Tristany)* de Wagner; i altres.

L'important diari *Las Provincias*, parlant del tercer i últim concert deia :

«Anoche fué la despedida de la brillante falange de artistas que ha venido á traer ráfagas de arte y de abnegación musical á nuestra ciudad tan... especial para estas cosas de conciertos musicales.

No sabremos indicar bastante cuánto representa de convicción, de energía, de dignidad artística la formidable labor realizada por estos músicos de la «Sinfónica de Barcelona».

Anoche fué la definitiva consagración de la orquesta.»

Aquí l'intelligent crític i notable compositor Sr. Chavarri fa un entusiasta elogi de la manera com foren executades cada una de les composicions del programa, i acaba l'article amb aquestes paraules :

«Como que al final el público, de pie, aclamaba al maestro Lamote de Grignon y á su orquesta, no hubo más sino volver á ocupar cada cual su puesto y ejecutar la *Obertura de Tannhäuser*; y, al concluir el fulgurante final, la concurrencia no dejó oír los últimos acordes : desbordaba el entusiasmo y la ovación fué imponente.

Así terminó la hermosa ráfaga de arte que nos trae la orquesta barcelonesa. Su visita á València, para tristeza de los valencianos, no habrá sido muy productiva, monetariamente; pero estos maestros, con su ilustre director al frente, son lo suficientemente artistas y nobles para apreciar que toda su labor de arte no es perdida para todos. ¡Honor á su generosa iniciativa!»

No menys elogiosos són els paragrafs que 'ls diaris saragoçans dediquen també á la «Simfonia de Barcelona» amb motiu dels dos concerts celebrats a la capital aragonesa.

En els següents termes s'expressava 'l *Diario de Avisos de Zaragoza* l'endemà del primer concert :

«Para inaugurar este año la temporada se ha presentado á nuestros filarmónicos, la «Orquesta Sinfónica de Barcelona», con Lamote de Grignon al frente (agrupación artística recién nacida y con vuelos ya de entidad de arte muy respetable); y la presentación se ha hecho con dos conciertos : uno el ayer ejecutado; otro el que se interpretará hoy, cuyos programas merecen alabanzas por la amplitud de criterio con que han sido confeccionados.

Tienen música para todos los gustos, y, por si algo faltara, hasta una nota simpática de espa-

ñolismo con las composiciones de Lamote y Granados, poco frecuente en estas fiestas, hoy ya, sin motivo excesivamente extranjerizadas.

Aun querría yo en estos programas más música española; porque, señores directores de orquestas nacionales, ¿para cuándo guardamos nuestros Pedrell, del Campo, Villar, Morera, Manén, y tantos otros compositores ilustres, si no los lucimos y festejamos en estas grandes manifestaciones artísticas?»

La sala del Teatre Principal estigué, en tots dos concerts, completament ocupada per un public selectíssim, que aplaudí amb entusiasme totes les obres del programa.

Entre diverses obres que figuraven ja en els programes dels concerts de Valencia, se'n comptaven d'altres no menys interessants, com la *Simfonia en re*, núm. 2, de Haydn; *Mort i transfiguració*, de Strauss; *Obertura de Manfred*, de Schumann; *Despedida de Wotan i foc encantat (La Walkyria)*, de Wagner; *Quinta simfonia* de Beethoven; *Cavalcada de les walkyries*, de Wagner, i *Scherzo* (sobre un tema popular), d'en Lamote. Aquesta darrera obra fou repetida entremig de grans aplaudiments, essent-ho així mateix l'*andante* de la *Simfonia* de Beethoven. Fora de programa s'executà, además, *L'aprenent bruixot*, que fou també aplaudidíssim.

Rebin, els professors que componen l'«Orquestra Simfónica», y son director especialment, la nostra felicitació més coral.

UN TRIOMF D'EN MANEN. — Esperant rebre aviat notícies directes i més ampliades, copiem amb satisfacció el següent telegrama, enviat el dia 4 desde Wiesbaden a un diari local: «L'estrena del poema musical *Juventut* ha sigut un exit grandíols. El mestre Lohse, director; el violinista Herrmann, en Nin, pianista; i en Manén, mestre compositor, han sigut cridats a l'escena una infinitat de vegades. La sala estava plena de distingida concurrencia.»

COMIAT D'EN RIBO. — Ha sortit cap a París l'eminent pianista català Alexandre Ribó, els merits del qual ha tingut ocasió d'apreciar el nostre public en els dos recitals que en el Palau de la Musica Catalana donà fa pocs dies.

A Blois, Tours, Poitiers i Nancy immediatament, a París en els celebres concerts Lamoureux, Rouge i «de la Trompette» més tard, i finalment a Londres i Monte Carlo, es esperat el nostre compatriota per complir els compromisos que en les esmentades poblacions té contrets.

Li desitgem l'exit més complet i un feliç retorn.

EN HONOR DE BRETON. — Importants personalitats artístiques, i especialment musicals, de Madrid, se proposen fer un acte d'homenatge a l'aplaudit mestre compositor Tomas Breton, consistent en un esmorzar i entrega d'una medalla commemorativa de la festa.

A dit acte hi assistiran persones de totes les classes socials, totes les que s'hi vulguin suscriure.

Els organitzadors demanen que també s'hi enviïn adhesions de les entitats i personalitats artístiques del rest d'Espanya.

Les adhesions se reben a la secretaria del «Círcol de Belles Arts» (Alcalà, 9), a la secretaria de l'«Associació d'Escriptors i Artistes» (Magdalena, 17), i també en els magatzems de musica de Dotesio.

Els adherits de províncies que ho desitgin poden contribuir al cost de la medalla commemorativa amb la cuota d'una pesseta, com mínim, que s'ha de remetre a D. Lluís Gracia (carrer de Guillermo Rolland, 3, principal; Madrid).

BONIC PROGRAMA. — Els concerts del Conservatori de Brusselles seran enguany veritables solemnitats. Les obres anunciades són: l'*Oratori de Nadal*, de Schütz; dues *Cantates* de Bach, la *IX Simfonia* de Beethoven, *Te Deum* de Bruckner, *Redempció*, de Cesar Franck, i altres; prenent-hi part, com a solistes, Mmes. Cahnbley, Philippi, Wibaux, i MM. Plamondon, Froelick, de Greef, Demest, Mahy i Thomson.

La direcció anirà a carrec del director de l'institució Mr. Edgar Tinel.

Convindria que 'ls nostres Conservatoris, inspirant-se en el de Brusselles, fessin quelcom semblant.

D'UN CONCURS. — Per commemorar el 25 aniversari de la seva fundació, la societat choral de Berlin «Lehrergesangverein» convocà l'any passat un concurs per a la composició d'un gran choral per a veus d'home. A pesar que 'l concurs s'ha vist molt concorregut, malgrat comptar amb més de trescentes composicions, el Jurat s'ha vist obligat a deixar d'otorgar el premi, destinant el seu import a beneficència, puix cap de les obres presentades n'era mereixedora.

DONATIUS. — A Atenes, l'acaudalat comerciant Corjialeagno, que acaba de morir, ha llegat 375,000 francs per a la construcció d'un edifici destinat a Conservatori d'ensenyança musical i a estatge social de l'«Associació Musical i Dramàtica» d'aquella ciutat.

Amb ocasió i com a conseqüència de les grans festes musicals celebrades recentment a Malta, el Municipi d'aqueixa ciutat ha rebut de l'industrial Lehmann la suma de 100,000 francs, i de l'arquitecte Mr. Pfeifer un terreny valorat en 150,000 francs; destinats, un i altre donatiu, a la construcció d'una gran sala de concerts.

Veus-aquí un exemple ben digne de tenir imitadors.

LA BELLINCIONI. — L'eminent cantatriu Emma Bellincioni, recentment aplaudida a Barcelona en l'interpretació de la protagonista de l'òpera *Salomé*, de Ricard Strauss, ha fixat son domicili a

Berlin, on se dedicarà a l'ensenyança del cant. Dintre poc publicarà les *Memories* de la seva vida teatral.

ESTRENA. — *El Cant de la Terra*, la més important de les obres postumes d'en Gustau Mahler, serà executada per primera vegada a Múnic el dia 19 d'aquest mes. Aquesta obra ha sigut batejada amb el nom de *Cançó-Simfonia*, comprenent sis fragments de cant dels poetes xinesos Li-Tai-Pó, Tehang-Tsi, Wangwei i Mong-Kao-Jeu. L'orquestra, a més dels instruments de corda i vent ordinaris, exigeix una celesta, mandolines, un glockenspiel, un tamborí, un tam-tam, etc. Les cançons seran interpretades per un tenor i una contralt.

Se divideix en sis parts distintes: *La Cançó de les miseries terrenes, El Solitari a la tardor, De la Joventut, De la Beutat, Embriac a la Primavera, La Partença.*

Respecte a l'estrena de la IX (i darrera) simfonia del mestre vienès, serà traslladada, seguint la darrera voluntat de l'autor, a una època més llunyana, no havent-hi re determinat encara. No obstant, l'obra apareixerà publicada proximitament, lo mateix que *El Cant de la Terra*, per l'«Edició Universal».

DESCOBRIMENT. — S'acaba d'esbrinar que una mascareta del Liszt-Museu de Weimar, que fins ara s'ensenyava als visitants com a reproducció de les faccions de Chopin, es en realitat un estudi de l'escultor toscà Llorenç Bartolini, executat per a un bust de Liszt que havia d'entregar en 1838.

PROGRAMA INTERESSANT. — La «Reial Choral Societat», de Londres, ha publicat sos projectes per al present curs. Entre les obres que 's donaran al públic veiem: *Elie*, de Mendelssohn; l'oratori *Messias*, de Haendel; *La Passió segons Sant Matheu*, de Bach; i fragments del *Parsifal*. La direcció anirà a carrec d'en Frederic Bridge.

UNA ALTRA SIMFONIA DE BEETHOVEN? — El gran mestre no havia escrit fins als trenta anys més que variacions, sonates, cançons i música de cambra: res per a orquestra. Així, no deixa d'esser interessant una troballa, feta fa poc, que 's considera molt anterior a la primera simfonia. Un professor de Jena, Mr. Stein, ha descobert en els arxius de l'antic «Col·legi Music», una *Simfonia en do major* que atribueix a Beethoven. El manuscrit es cert que no està escrit de mà del mestre, més en la part de segon violí 's llegeix «per Lluís van Beethoven», i en la del violoncel, «simfonia de Beethoven». Aquestes inscripcions semblen esser escrites de la mateixa mà que féu les notes i de la mateixa època; i de tot això dedueix el Sr. Stein que 's tracta d'una obra de joventut de Beethoven. Aquesta simfonia s'executarà dins poc temps a Leipzig, on també serà publicada; i llavors serà possible discutir sa autenticitat.

Societat anonima Casa Dotésio

1 i 3, Porta de l'Angel :: BARCELONA :: Rambla Sant Josep, 29

===== MUSICA : PIANOS : INSTRUMENTS =====

Cases a BILBAO, MADRID, VALENCIA, SANTANDER, PARÍS

EDITORS D'OBRES DE

PEDRELL, ALBENIZ, MORERA, NICOLAU, GRANADOS, MALATS, etc.

Representants dels PIANOS ERARD, els millors del món

ARMONIUMS CHRISTOPHE ET ETIENNE

~~~~~  
J. SANCHO CONDIS

## « Escuela de Dobles Notas » i son « Auxiliar »

per a Piano

PREUS: { *Escuela de Dobles Notas*. Llibre complet, **12 pessetes**.  
Separadament, en tres quaderns, **5 pessetes** cada quadern.  
*Auxiliar*, **3 pessetes**.

Obres recomenades pels mestres Vidiella, Granados, Malats, Pellicer, Costa i Nogueras, Canals, Rodríguez Alcántara, etc.

Se ven en tots els magatzems de musica i a casa 'l seu editor, J. Sancho Condis, Rambla de les Flors, 4, 2.<sup>on</sup> - **BARCELONA**.

~~~~~  
A DOBLE PREU se compraran, en l'Administració de la REVISTA MUSICAL CATALANA, exemplars (en bon estat) del número 2 de la propria Revista, corresponent al mes de Febrer de l'any 1904 

~~~~~  
**CANÇONER SELECTE**

**VOLUM IV**

===== **FAURÉ** =====

Traducció i publicació de JOAQUIM PENA

Un volum relligat de 100 planes amb **25 CANÇONS**

Text català i castellà **10 PESSETES**

~~~~~  
Se ven a les Llibreries, magatzems de musica i a l'« Orfeó Català »